

VEILEDNING

Tillegg til veiledning om akkreditering av studietilbud

For nye søkere

2025

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et statlig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUT har eget styre og er faglig uavhengig i oppgavene som er definert i universitets- og høyskoleloven. I tillegg utfører vi forvaltningsoppgaver som er delegert fra Kunnskapsdepartementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å føre tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning og å stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene.

NOKUT skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Gjennom arbeidet vårt skal NOKUT søke å bistå institusjonene i deres kvalitetsarbeid.

NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Tittel	Tillegg til veiledning om akkreditering av studietilbud
Gyldig fra	27.01.2025

© NOKUT Oppgi NOKUT som opphav ved bruk av materiale.

Forord

Denne skriftlige veilederen er et tillegg til veilederen Akkreditering av studietilbud i høyere utdanning. Her finner søkere som for første gang skal søke om akkreditering av studietilbud innen høyere utdanning:

- 1) informasjon om grunnleggende forutsetninger for akkreditering (krav som stilles til alle som skal tilby høyere utdanning)
- 2) veiledning knyttet til ansettelse av fagmiljø

Som et ledd i Bologna-prosessen, forpliktet Norge seg i 2005 til å følge felles europeiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring av høyere utdanning: [European Standards and Guidelines](#) (ESG). I 2015 undertegnet Norge erklæringen om å følge European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) og europeiske retningslinjer for kvalitetssikring av fellestrader. Kravene som stilles til akkrediterte studietilbud skal være i tråd med ESG. Veiledere for søkere om akkreditering vil derfor vise til ESG i tillegg til norske lover og forskrifter.

Vi gjør oppmerksom på at søknader som ikke tydelig viser hvordan kravene som stilles her er oppfylt, ikke egner seg for sakkyndig vurdering og vil bli administrativt avvist

Innhold

1 Studietilsynsforskriften § 2-1. Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt.....	5
2 Ansettelse av fagmiljøet for nye søkere.....	9

1 Studietilsynsforskriften § 2-1. Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt

Bestemmelsen innebærer en presisering av krav i studiekvalitetsforskriften § 3-1 (4).

NOKUT forutsetter at kravene i studiekvalitetsforskriften § 3-1 (4) er oppfylt ved enhver institusjon til enhver tid.

Ved akkreditering av studietilbud fra institusjoner som ikke allerede tilbyr akkrediterte studietilbud innen høyere utdanning, vil NOKUT ved søknad om akkreditering vurdere om institusjonen oppfylder krav i universitets- og høyskoleloven: Styringsordning, organisering og ledelse, styrets sammensetning, reglement, nemnd for studentsaker og klagebehandling, læringsmiljøutvalg, utdanningsplan, og kvalitetssikringssystem.

Styringsordning

Universitets- og høyskolelovens (uhl), kapitlene 1-3 og 7-17 (unntatt 7-4 og 7-5) gjelder både for statlige og private institusjoner. Uhl. kapitlene 5-6 inneholder særskilte bestemmelser for private institusjoner og uhl. kapittel 4, samt 7-4 og 7-5 har særskilte bestemmelser for statlige universiteter og høyskoler.

Organisering og ledelse

Private universiteter og høyskoler skal være organisert som aksjeselskaper etter aksjeloven eller stiftelser etter stiftelsesloven. I begge tilfeller er det i hhv aksjeloven og stiftelsesloven med tilhørende forskrifter til organisering, klare krav til styrets sammensetning og til rapportering og regnskap knyttet til tilskudd og egenbetaling. Videre stilles det utdypende krav til organisering, ledelse og rapportering og regnskap i uhl kapitlene 5 og 6, med tilhørende forskrifter.

Styrets sammensetning

Styret for den akkrediterte virksomheten skal være det samme styret som for rettssubjektet.

I tillegg til aksjelovens og stiftelseslovens bestemmelser om styresammensetning gjelder bestemmelsene i uhl. § 5-1 for private universiteter og høyskoler. Dette betyr at styret for private universiteter og høyskoler skal ha minst fem medlemmer. Styret skal ha representanter fra studenter og ansatte med tale- og stemmerett. Hvis styret har mer enn ti medlemmer, skal hver av gruppene studenter og ansatte ha minst to medlemmer hver. Kravene i likestillings- og diskrimineringsloven § 28, om representasjon av begge kjønn, skal være oppfylt innenfor den enkelte valg- og oppnevningkrets.

Noen institusjoner tilbyr fagskoleutdanning i tillegg til høyere utdanning. Uhl.'s krav til styresammensetning må være oppfylt for akkreditering av studier etter denne loven.

Reglement

Med reglement menes her både forskrifter, for eksempel om studier, opptak og eksamen, og andre styrende dokumenter ved institusjonene som har betydning for kvaliteten i den høyere utdanningen institusjonen tilbyr. Reglementet må også inneholde bestemmelser for godkjenning av utdanning og kompetanse, jf. universitets- og høyskoleloven kapittel 9.

Det kan variere hvilke reglementer som er utarbeidet ved den enkelte institusjonen. Ofte vil reglementene ha karakter av instruks eller forskrift.

Iht forvaltningsloven § 2 c) regulerer forskrift rettigheter og plikter for et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer. For eksempel så vil bestemmelser som gjelder alle studenter som til enhver tid har studierett ved en institusjon være en forskrift. Generelt kan man si at bestemmelser som er bestemmende for studentenes rettigheter og plikter skal gis i form av forskrift. Mange institusjoner har for eksempel forskrift om opptak, studier og eksamen som regulerer alle forhold knyttet til gjennomføring av et studietilbud. Disse forskriftene inneholder ofte bestemmelser om saksbehandling ved ulike disiplinærsanksjoner og generelle regler for studentenes klageadgang. For utdanninger med nasjonale retningslinjer eller rammeplaner må forskriftene ta utgangspunkt i disse. Instruks vil ofte være bestemmelser som regulerer virksomheten for ulike råd og utvalg ved institusjonen.

Institusjoner innen høyere utdanning som tilbyr akkrediterte studier etter uhl. skal godkjenne beståtte emner, fag, eksamener eller prøver fra andre institusjoner som tilbyr akkrediterte studier, og kan vurdere fritak tilsvarende på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. Se også Forskrift om godkjenning av norsk og utenlandsk høyere utdanning og av realkompetanse (godkjenningsforskriften).

Prosedyrer for slik godkjenning bør bl.a. inneholde bestemmelser for faglig godkjenning, jf. uhl. Kapittel 9. Bakgrunnen for dette er standard 1.4 i Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area, ESG: «Institusjonene skal konsekvent anvende forhåndsdefinerte og offentliggjorte regler som dekker alle faser av «studietiden», dvs. studentopptak, studieprogresjon, godkjenning og sertifisering.» I utdypingen av denne standarden heter det «Rettførdig godkjenning av kvalifikasjoner fra høyere utdanning, studieperioder og tidligere opplæring, herunder godkjenning av realkompetanse, er viktige komponenter for å sikre studentenes studieprogresjon, samtidig som det fremmer mobilitet.»

Nemnd for studentsaker og klagebehandling

Det følger av uhl. § 14-1 at alle institusjoner skal ha en nemnd for studentsaker og klagebehandling. Styret er ansvarlig for å opprette nemnda, og flere institusjoner kan opprette felles nemnd. Nemndas sammensetning fremgår av uhl § 14-1 fjerde ledd.

Nemnda skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Lederen og varamedlemmet for lederen skal fylle de lovbestemte kravene for lagdommere og tingrettsdommere, og kan ikke være ansatt ved institusjonen. At de skal fylle kravene for lagdommere vil si at de må ha fylt 25 år, og ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap.¹ To av medlemmene skal være studenter. Studenter og ansatte skal være fullverdige medlemmer av klagenemnda. Representanter for institusjonens eier eller medlemmer av institusjonens styre kan ikke være medlemmer av nemnda.

Dersom institusjoner velger å samarbeide med andre institusjoner om en klagenemnd vil leder og vara for leder være felles for de samarbeidende institusjonene. Studentenes representanter og evt. ansatte må tilpasses etter institusjonen klagesaken kommer fra. Ved samarbeid om klagenemnd, må det inngås en avtale mellom institusjonene.

---

¹ Jf. Lov om domstolene 13 august 1915 nr. 5 (domstolsloven) § 54

Uhl. § 14-1 andre ledd sier at nemnda skal behandle klager fra studenter over enkeltvedtak. Enkeltvedtak er vedtak som gjelder rettigheter og plikter til en eller flere bestemte personer, jf. forvaltningsloven § 2 b).

Dersom styret ønsker at nemnda skal behandle andre saker enn klage på enkeltvedtak, må styret bestemme dette, for eksempel gjennom instruks til nemnda. Dette kan for eksempel gjelde annullering av eksamen eller prøve, eller utestenging eller bortvisning. I saker der den lokale nemnda avgjør saker i første instans, vil det være nasjonal felles klagenemnd for studentsaker som fatter endelig vedtak i saken etter en eventuell klage.

Læringsmiljøutvalg

Alle institusjoner innen i høyere utdanning skal ha et læringsmiljøutvalg (LMU). Kravene til og oppgavene for LMU fremgår av uhl §§ 10-1 og 10-10. Det følger blant annet av loven at studentene og institusjonen skal ha like mange representanter hver i utvalget. Utvalget velger hvert år leder vekselvis blant institusjonens ansatte og studentene.

System for kvalitetssikring

Det følger av uhl. at alle institusjoner innen høyere utdanning skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring, jf. uhl. § 3-5. Studentevalueringer skal inngå i dette systemet. (Se universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-6 til 1-9). Se veiledning om akkreditering av studietilbud, samt veileder til krav til systematisk kvalitetsarbeid.

Utdanningsplan

Det følger av uhl. at alle institusjoner innen høyere utdanning skal utarbeide en utdanningsplan for studenter som tas opp til studier av 60 studiepoengs omfang eller mer, jf. uhl. § 11-3. En utdanningsplan er en gjensidig avtale mellom institusjonen og studenten, basert på studieplanen, som viser innholdet og progresjonen i studieprogrammet. Formål med utdanningsplanen er å sikre god faglig oppfølging av studentene ved at institusjonen i tide kan oppdage mulig frafall, og å være et redskap for den enkelte student til å planlegge egen studieprogresjon.² Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser for institusjonenes ansvar og forpliktelser overfor studenten, og studentenes forpliktelser overfor institusjonen og medstudenter, med tanke på faglig oppfølging og progresjon, inkludert ivaretagelse av læringsmiljøet.

Private institusjoner bør i tillegg til utdanningsplan utarbeide studiekontrakt for de forhold som ikke er dekket i utdanningsplanen, jmfør [veiledning fra Forbrukertilsynet](#). Forbrukertilsynet har også utarbeidet forslag til [standardkontrakt](#) for private institusjoner.

KD skisserer i Prop. 126 L (2022-2023) Lov om universiteter og høyskoler, 23-11-3, minimumskrav til innhold i utdanningsplaner.

For søkere som skal søke NOKUT for første gang, må søknaden minst inneholde:

- beskrivelse av styringsordningen ved institusjonen og hvordan denne oppfyller kravene i loven
- beskrivelse av alle reglementer som har betydning for styring av institusjonen

---

² Prop. 126 L (2022-2023), 23-11-3.

- beskrivelse av ordningen for nemnd for studentsaker og klagebehandling ved institusjonen
- beskrivelse av hvordan kravet til læringsmiljøutvalg er oppfylt ved institusjonen
- beskrivelse av hvordan kravet til utdanningsplan er oppfylt
- beskrivelse av og begrunnelse for opptakskravene til studiet
- angivelse av tidspunkt for opptak til studiet og studiestart, med begrunnelse
- beskrivelse av og begrunnelse for rangeringsregler ved opptak til studier
- beskrivelse av og begrunnelse for hvordan andre relevante forskrifter er oppfylt
- hvis utdanningen er rammeplanstyrt, må det beskrives og begrunnes hvordan rammeplanen/retningslinjen er oppfylt i studiet
- hvis relevant, beskrivelse og begrunnelse for hvordan sertifisering skal oppnås og hvem som er sertifiseringsmyndighet

For studietilbud som er underlagt opptaksforskriften (bachelorgradsnivå) må søkeren i tillegg informere om

- hvordan studiet oppfyller kravene til førstegangsvitnemålskvote, og eventuelle andre relevante kvoter
- vurdering av om det er nødvendig å søke Kunnskapsdepartementet om unntak fra opptaksforskriften, med begrunnelse for dette

Vedlegg

- firmaattest fra Brønnøysundregisteret (private institusjoner)
- styringsordning
- organisasjonskart
- styrevedtekter og styreinstruks
- utkast til institusjonens forskrift om opptak, studier og eksamen
- reglement for nemnd for studentsaker og klagebehandling og eventuell avtale om samarbeid om nemnd
- instruks for læringsmiljøutvalg
- mal for utdanningsplan
- beskrivelse av kvalitetssystem

andre relevante reglementer

2 Ansettelse av fagmiljøet for nye søkere

Når en ny institusjon søker NOKUT om akkreditering av et studietilbud innenfor høyere utdanning, er ikke institusjonen enda underlagt universitets- og høyskoleloven. Det vil si at institusjonen enda ikke har myndighet til selv å plassere sine ansatte i vitenskapelige stillinger. Fremgangsmåte og kriterier for ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger finnes i universitets- og høyskoleloven kapittel 7 og universitets- og høyskoleforskriften kapittel 3, se spesielt §§ 3-10 og 3-11. I søknaden skal søkeren redegjøre for at ansettelser er gjort i tråd med lov og forskrift, og legge ved dokumentasjon på de kompetansevurderingene som er gjort.

Det er naturlig at søkeren skriver om dette i tilknytning til §§ 2-3 1 og 2-3 4 i søknaden. Det er en forutsetning for å kunne utforme studietilbudet, at en vesentlig del av fagmiljøet er på plass før det søkes om akkreditering. For helt nye søkere ber NOKUT om at det legges ved ansettelseskontrakter for de fagpersonene som er knyttet til institusjonen. Dersom det er noen stillinger som enda ikke er besatt, ber vi om at søkeren legger ved stillingsutlysningen eller en kompetanseprofil på de som skal ansettes, slik at det er mulig å vurdere for de sakkyndige. Dersom viktige deler av fagmiljøet mangler på søknadstidspunktet, for eksempel at det mangler personer med førstestillingskompetanse eller at det ikke er nok ansatte i hovedstilling ved institusjonen, vil NOKUT kunne avvise søknaden administrativt.

For søkere som skal søke NOKUT for første gang, må søknaden minst inneholde:

- redegjørelse for ansettelser

Vedlegg

- kompetansevurderinger
- ansettelseskontrakter
- eventuelle stillingsutlysninger

Huskeliste for vedlegg

Vedlegg	Vedlegg nr.
Firmaattest fra Brønnøysundregisteret (private institusjoner)	
Styringsordning	
Organisasjonskart	
Styrevedtekter og styreinstruks	
Utkast til institusjonens forskrift om opptak, studier og eksamen	
Reglement for nemnd for studentsaker og klagebehandling, og eventuell avtale om samarbeid om nemnd	
Instruks for læringsmiljøutvalg	
Mal for utdanningsplan	
Beskrivelse av kvalitetssystem	
Dokumentasjon på kompetansevurdering av ansatte	
Ansettelseskontrakter for fagmiljøet	
Andre relevante reglementer	

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://www.nokut.no)